

underlødigt, smukt og hæsligt, med lidt vel rigeligt af det sidste. Hvorfor for eksempel spillede plads på to billeder fra „Mellem venner“ og to fra *Blasettis* kvalmende „Kærlighed for åbent tæppe“? Men bortset fra sådanne svipsere vrimler det med karakteristiske og utraditionelt valgte illustrationer, ofte temmelig utraditionelt og uharmonisk anbragt på de enkelte sider.

„Erotik i filmen“ rummer både tekst- og billedstof af interesse for filmentusiasten. Den udfylder et hul i vor sparsomme filmlitteratur, og man er trods alle detalje-indvendinger glad for, at den er kommet frem.

Morten Piil.

Vil han klare pynten?

Kalton C. Lahue: „Continued Next Week“, University of Oklahoma Press, 1964.

Det synes, som om amerikanerne omsider er ved at få øjnene op for landets mangeartede filmfortid; det har manifesteret sig bl. a. i *Everson* og *Fenins* bog „The Western“ for et par år siden – den genre, som siden filmens fremkomst har været Hollywoods populæreste, og som nu i stigende grad synes at blive overtaget af europæiske producenter – med vekslende held.

En gren af underholdningsfilmen har hidtil ligget i aldeles og totalt mørke; ingen eller ihvertfald yderst få oplysninger eller andet materiale har været tilgængeligt om de i sin tid af publikum så yndede „serials“ – et fænomen, som i dag er ukendt for yngre biografgængere.

Inspireret af datidens tegneserier opstod the serial, en lang film delt op i 2 akters kapitler, oftest 15–18 episoder, som fortsatte lige så mange uger på samme teater. I modsætning til „series“, som var uafhængige film med samme stjerner, men med forskellige instruktører og rollebesætninger, kørte the serial videre med samme skuespillere, indtil den maskerede skurk blev afsløret. Og afslutningen på hvert kapitel hensatte publikum i ulidelig spænding: vil det lykkes for vor helt (inde) at komme levende op af den krokodillefyldte brønd, eller klarer han/hun turen ned ad floden, bagbundet på en tømmerflåde, forbi det forræderiske klippefremspring eller vandfald?

CONTINUED NEXT WEEK!

Sådan sluttede episoderne hver uge – og således har *Kalton C. Lahue* valgt at kalde sin fascinerende bog om stumfilmens serials. Dette er et af de betydeligste værker om en bestemt genre, så meget mere som denne type

film indtil nu ikke har været gjort til genstand for nogen form for research, bl. a. af den grund, at disse film, ganske vist uden at prætere noget som helst andet end spænding og action, betragtedes som værende uden værdi eller interesse.

Selv har jeg i de sidste tyve år forsøgt at udforske dette felt, navnlig for at klargøre, hvem de medvirkende var. I „Film Daily Year Book“ figurerer de kun i en sektion kaldet „Serial releases since 1920“ – og kun med højest to skuespillere, produktionsselskab, år og instruktør. Da genre lanceredes før 1913, forstår man, hvor umulig en research har været. Et andet faktum er, at kun meget få af disse film eksisterer i dag og ikke kan vurderes tilstrækkeligt dækkende fra et filmhistorisk synspunkt.

Lahue har under udarbejdelsen af sin bog søgt assistance i „Museum of Modern Art“, „New York Public Library“ og „The Kodak Library“ samt bl. a. desuden hos skuespiller-veteranerne *Helen Gibson*, *Francis McDonald* og *Grace Cunard*, og i den kronologiske opbygning imponeres den engagerede læser af den fortrinlige redegørelse for disse „cliffhangers“, som de hurtigt døbt, og over den viden forfatteren har tilegnet sig. Hans grundighed med hensyn til at referere handlingsforløbet i næsten alle de nævnte ca. 280 film, gør bogen til et betydeligt bidrag af filmhistorisk værdi, selvom Lahue indskrænker sine betragtninger af kritisk karakter til et minimum, og han har elegant formået at kæde produktionsselskabernes, instruktørernes og skuespillernes indsats, problemer og oplevelser sammen med korte og alligevel fyldestgørende biografier om mange af filmindustriens hidtil obskure personligheder.

Vi introduceres for den første „serialqueen“, *Pearl White*, som med „Perils of Pauline“ med ét slag vandt verdensberømmelse, samt *Helen Holmes* og *Helen Gibson*, der måske nok ikke falder ind under dronningebetegnelsen, men som alligevel er prototyper på datidens gæve piger. *Helen Gibson* fuldendte „A Daughter of Daring“ for *Helen Holmes* ved bl. a. på motorcykle at forfølge et løbsk godstog, køre gennem en lukket træ-låge, ud på perronen – gennem de åbne døre i en fragtvogn og frit i luften svævende lande på ladet af et passerende tog! I dag ville man benytte bagprojektion, hvis en så fantastisk situation skulle anvendes. At den uforfærdede pige lever endnu og først holdt op med filmarbejdet i 1961, kan man kun undre sig over. Andre kendte navne var *Ruth Roland*, *James Cruze* og skuespiller/instruktøren *William*

Duncan, parret Grace Cunard og Francis Ford; sidstnævnte både skrev, klippede, spillede og iscenesatte talløse film indtil slutningen af tyverne; til trods for at have stået i skygge af sin bror John, var han en af datidens dygtigste instruktører af serials og „andre“ film. Juanita Hansen er temmelig udførligt beskrevet, og med god ret, idet kun få har været vidende om hendes tragiske skæbne. Et andet hyppigt anvendt par var Ben Wilson|Neva Gerber og Walter Miller|Allene Ray, og disses film hører vel nok til dem, som i dag står stærkest. Det vil naturligvis være umuligt at opremse dem alle, men andre har dog krav på at nævnes – Eddie Polo, Harry Houdini, Elmo Lincoln (den første Tarzan-fremstiller), Jack Dougherty og helvedeshunden Charles Hutchinson; i western-gruppen dominerede Art Acord, William Desmond, Jack Hoxie samt Eileen Sedgwick i nogle af genreens bedst producerede serials.

Til instruktørerne, som senere gjorde sig gældende i Hollywood, hører Spencer Gordon Bennet (som efter flere års passivitet fornylig har instrueret to westerns for Alex Gordon med en stribe af de gamle, kendte stjerner, bl. a. Broncho Billy Anderson!), George Marshall, Ray Taylor, Robert F. Hill, George B. Seitz, Henry MacRae og Jacques Jaccard. Desuden en af de første instruktører, den meget tough-looking J. P. McGowan, som var en af

de kvantitativt mest repræsenterede iscenesætere gennem tyverne og trediverne, og som begyndte sin karriere omtrent samtidig med de tidligste selskaber „Edison“, „Selig“, „American“, „Lubin“, „Kalem“ og „Vitagraph“ indenfor serialgenren. Kort efter annekterede „Universal“ og især „Pathe“ ideen og fortsatte tyverne ud; i 1927 dannedes „Mascot“, der videreførte traditionerne i fin stil indtil midten af trediverne.

I bogens slutning bringer Lahue foruden index over navne og titler en tilsyneladende komplet liste over de fra 1912 til 1930 producerede serials med et ofte overraskende stort antal medvirkende; endog titlerne på de forskellige episoder i hver film er med, hvorimod man savner oplysninger om manuskript, fotograf o. l. Illustrationerne er smukt reproducerede, og når man kan indvende, at der bruges „hele“ fire billeder med Pearl White i stedet for nogle med Art Acord, Francis Ford eller den meget produktive instruktør/producent for „Arrow Pictures“, Ben Wilson, er det kun for ikke at blive kaldt kritikløs! Måtte Lahue (eller andre) bliver inspireret af dette fortrinlige pionerarbejde til at fortsætte historien om den ganske vist mere degenerede serial fra 1930, hvor den efter at have lært at tale afgik ved en stille død hos „Columbia“ i 1955.

Janus Barfoed.

Vil han klare pynten? William Desmond og Dirilys Perdue i „The Mystery Rider“, en serial fra 1928.

